

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lvgdvni, M.DC.LI.**

§. 1. Aliorum placita impugnantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

poterit Deus illi violentiam inferre, quia exigentia creaturæ non ita determinat Creatorem, vt non possit contra illam operari: ergo poterit conseruare vtriusque concursu etiam dependenter ab intellectu, quia conseruatio vtriusque non repugnat ex defectu virtutis intellectus, sed ex impossibilitate actuum inter se, vel ex modo, quo proponitur ex vi vnus actus alterius obiectum vt omnino falsum: idem dico de actu amoris, & odij.

25 Hanc sententiam docent nonnulli ex D. Thoma quæst. 26. de Veritate, art. 10. teste Suariorum supra, vbi illos impugnatur asserentes, posse poni in eodem subiecto duas qualitates contrarias, etiam vitales, si vna per se, & alia per accidens, hoc est, determinata à causa extrinseca, inquit, quorum sententia, ab ea quam tradidi, in nullo discrepat, quia non ego assero, posse animam habere amorem, & odium, assensum & dissensum determinatum à se, sed à Deo, qui concurret independentem à determinatione animæ, saltè ad alterum contrariorum actum producendum. Constat etiam hos Doctores tradidisse sententiam, quam contra illos adducit Suarez dict. sect. 3.

26 Obiicies: Assensus & disensus, amor & odium, siue ab hac, siue ab illa causa procedant, habent eandem impossibilitatem: ergo si non possunt coniungi procedentes ab anima se determinante ad tales actus, ergo neque poterunt coniungi determinata alterius, vel vtriusque existentia à Deo, vel ab alia extrinseca causa. n. esp. impossibilitatem, quam habet actus per suammet entitates intrinsecas, semper fore eandem à quacunque causa determinante producantur; impossibilitatem verò, quam habent ex defectu causæ non potentis se ad vtrumque determinare non reperiri respectu omnium causarum, quia etiam intellectus non valeat per se ipsum, neque per alia principia creata se determinare ad assensum, & dissensum simul producendum, potest Deus hanc determinationem intellectui præbere per concursum prælitum à Deo independentem ab exigentia intellectus, & cuiuscumque principij creati talem concursum exigentis.

PUNCTUM IV.

Quid sit intuitiva cognitio, & quomodo ab abstractiua differat?

1 Bene notat P. Vasquez 1. part. dist. 134. quæstionem hanc multum habere de nomine, & cerè aliquos legi, apud quos tota de nomine reperitur, quia ob diuersorum nominum confusionem & diuersarum acceptionum eiusdem nominis, quid de re in hac quæstione non appareat. Ego qua potero distinctione, & claritate rem componam.

§. I.

Aliorum placita impugnata.

2 Sentiant multi intuitiuam cognitionem dici illam, quæ attingit omnes formalitates obiecti nulla præfusione facta inter ea, quæ realiter sunt idem. Ita P. Vasquez 1. part. dist. 50. n. 12. & disput. 48. n. 2. Suariorum lib. 2. de attributis, cap. 22. Huic opinioni aduersantur omnes, qui asserunt cognitionem intuitiuam, & per proprias species posse ferri in vnam formalitatem obiecti, & non in aliam; in quorum numero sunt P. Granados tract. 5. de visione, & 7. sect. 1. P. Alarcon 2. tract. de visione, c. 2. & apud hos Paludan, Antonianus, Sotus, Bassolis, & Ouandus.

3 Desumunt Doctores relati pro prima sententia, nomen intuitionis, quatenus significans quid oppositum præfioni; & cognitionem intuitiuam appellant illam, quæ præfusiua non est. In hac acceptione intuitiuæ cognitionis quis negare potest visionem intuitiuam futuram tantum illam, quæ non præfunderet inter ipsa prædicata? Verumtamen visionem intuitiuam non esse assumentes secundum hanc significationem, neque in hoc sensu posse desumi sic probatur. Cognitio intuitiua secundum hanc sententiam vel est illa, quæ non præfincit neque ex parte actus, neque ex parte obiecti, vel quæ ex parte obiecti tantum præfincit: & similiter cognitio abstractiua intuitiuæ opposita vel est illa, quæ præfincit ex parte obiecti, vel quæ tantum præfincit ex parte actus. Si dicatur cognitio intuitiuam esse illam, quæ non præfincit ex parte obiecti, etiam ex parte actus præfincit, cognitiones omnes erunt intuitiuæ, quia nulla potest esse cognitio terminata

Francisc. de Quiedo Philosoph. Tom. II.

ta ad obiectum reale præfusiua ex parte obiecti, vt latè probabo in Metaphysic. Si dicatur cognitionem intuitiuam esse illam, quæ neque ex parte actus, neque ex parte obiecti præfincit, tantum comprehensiua cognitio erit intuitiua cognitio coloris, quæ capio ex sensationibus circa ipsum colorem actu existentem, & mittentem proprias species suam: neque ipsa externa oculorum sensatio esset intuitiua, quia licet ex parte obiecti præfusiua non esset, & totum colorè attingunt visio externa, & interna cognitio; non tamè ita expressè, vt valeat discernere circa formalitatem relationis transcendentalis, neque distinguere colorem illum habentem relationem transcendentalem ab alio qui illam non habet, siue realis, siue fictio: imò ipsa visio intuitiua Dei, quæ gaudent Beati, etiam totum Deum attingat formaliter, vt est in se realiter, & ex parte obiecti attingat quicquid est in obiecto, non tamè ex vi illius ita clarè cognoscitur obiectum, vt pateat beato ex vi visionis beatificæ formalitates decretorum liberorum, quæ sunt in Deo, neque ex vi visionis beatificæ valet beatus distinguere inter Deum habentem ab æterno, decretum producendi Petri, & inter ipsum Deum quatenus potuit esse ab æterno idè secundum entitatem sine decreto ad quod liberè se ab æterno de facto determinauit.

4 Dicunt alij cognitionem intuitiuam esse illam, quæ fertur in rem ipsam vt actu existentem, & vt præfens non solum obiectiue, sed etiam physice, ita vt si de facto non existat obiectum, eo modo, quo repræfentatur per illam, visio illa, seu cognitio intuitiua non sit, sed abstractiua. Ita Suariorum 1. 3. de anima c. 12. n. 5. vbi asserit sensationem factam per speciem propriam obiecti miraculosè productam à Deo, quæ sentitur, vt existens, & præfens obiectum, esse abstractiuam, quia est obiecti actu non existentis. Ex hac sententia rectè explicari nequit ratio intrinseca visionis intuitiuæ, & abstractiuæ, quia eadem intrinseca visio potest esse abstractiua, & intuitiua in hac acceptione: visio enim, quæ modò habeo circa colorem actu existentem & approximatam meæ potentia, potest conseruari à Deo supernaturaliter sine præfentia obiecti: ergo ratio intuitionis, quam tribuimus visioni æternæ, & negamus cognitioni quam ego habeo circa existentiam Angeli, non consistit in ipsa obiecti præfentia, aliquid enim habent hi actus independentes à præfentia obiecti, per quod visio externa obiecti, & cognitio orta ex hac dicantur intuitiuæ, quod non habet cognitio Angeli, quæ abstractiua dicitur, adhuc præfente obiecto: de hoc inquiri quidnam sit, ad quod omnino impertinens est præfentia obiecti, quod est intrinsecum actui vitali, in qua ratio intuitionis consistit.

5 Secundò probatur præfentiam obiecti, neque adhuc inadæquatè pertinere ad rationem intuitionis. Visio, quam Deus sine specie impressa intermedia immediatam per se ipsum produceret, dependeret à potentia, & à Deo tanquam à principio adæquato, esset intuitiua si obiectum ita existeret, sicuti repræfentatur per visionem, sed eodem omnino modo esset intuitiua absente obiecto: ergo præfentia obiecti nullo modo pertinet adhuc inadæquatè, imò neque exigentia talis præfentia ad rationem intuitiuæ. Probo minorem: existentia illius obiecti omnino per accidens se habet respectu talis visionis, quæ nullo modo illam exigit, vt probaui Controuersia 4. Puncto quarto: ergo non potest illa visio constitui intuitiua per exigentiam præfentia obiecti, quam non habet, neque per ipsam præfentiam obiecti, quæ impertinenter se habet respectu illius, licet enim fieri posset intuitionem actualem importare aliquid extrinsecum cognitioni, intolerabile est dici rationem intuitionis ita extrinsecam, & contingentem esse operationi, quæ intuitiua denominatur, vt saltem in actu primo talis operatio non exigit id, per quod constituitur actu intuitiua.

6 Dicunt multi visionem intuitiuam esse illam, quæ obiectum attingit per species proprias illius, & abstractiuam, quæ producitur per species alienas, & non proprias illius obiecti repræfentati. Ita tenent P. Granados, & Alarcon, relati supra, & alij apud istos; & est communis opinio inter Doctores. Propius ad veritatem accedit hæc opinio, illa tamen non omnino apprehendit. Admitto cognitionem omnem per species proprias esse intuitiuam, & do cognitionem factam per species alienas esse abstractiuam, & probatur non rectè, neque adæquatè explicari rationem intuitionis, & abstractionis per ordinem ad proprias & alienas obiecti species. Omnis cognitio adæquatè diuiditur in

abstractuam, & intuituam: sed non omnis cognitio fit per species proprias, vel alienas: ergo per hanc rationem non recte, & adequatè explicatur ratio cognitionis intuituæ, & abstractuæ. Probo minorem: Deus potest mecum concurrere ad visionem coloris actu existentis, tunc visio ita producta non produceretur per species proprias, neque alienas, neque per obiectum immediatè ad illam concurrere: ergo si adequatè definita esset operatio intuituæ, & abstractuæ per ordinem ad species proprias, seu obiectum immediatè concurrere, & ad species alienas, visio illa, neque esset intuituæ, neque abstractuæ, quod dici nequit. Idem dico de aliis cognitionibus intellectuales, quas Deus potest producere sine speciebus propriis neque alienis obiecto immediatè non concurrere ad tales visiones. Rursus cognitio, quæ Deus cognoscit obiecta creata non exercetur per species proprias, neque per alienas obiectorum, neque cognitio, quæ Deus seipsum cognoscit exercetur per speciem, adhuc formaliter distinctam, & realiter identificatam cum Deo secundum opinionem multorum Theologorum, qui adhuc rationem formalem speciei impressæ identificatam realiter cum ipso Deo admittere nolunt, & tamen omnis cognitio, quam Deus habet, est cognitio intuituæ: ergo ratio cognitionis intuituæ non consistit in ordine ad species proprias obiecti.

7 Dices cognitionem diuinam dici intuituam ex eo præcisè quod non exerceatur per species alienas in quo consistit ratio intuitionis, quæ opponitur operationi abstractuæ scilicet factæ per species alienas. Fugis vim argumenti, sed relinquis sententiam, quam defendendam assumpseras, videlicet rationem intuitionis consistere in respectu ad species proprias, & restat tibi soluenda alia obiectio, quam primò adduxi de cognitione illa, quam Deus produceret sine speciebus, quæ ex hac solutione vires resumit. Cognitio intuituæ est illa, quæ non fit per species alienas: ergo Deus non potest concurrere immediatè ad cognitionem aliquam, quæ non fit intuituæ: sed omnis cognitio, ad quam ipse concurrat immediatè cum potentia, erit intuituæ: ergo si Deus immediatè concurreret ad producendum actum fidei respicientem tanquam motuum reuelationem diuinam absque ulla specie impressa, à qua dependet illa cognitio, actus fidei nullum habens motuum præter reuelationem Dei esset intuituæ cognitio. Conditionalis habet imbibitam illationem legitimam: adimpletio conditionis non pugnat, nullum enim probabile fundamentum inuenies ad asserendum Deum non posse immediatè concurrere ad actum intellectus innitentem tanquam motuo adequato reuelationi diuinæ. Consequens illatum absurdum est, & ni fallor contra D. Paulum 1. Corinth. 13. ubi cognitionem fidei enigmatica vocat, & intuituæ opponit: *Idem nunc per speculum in enigmate, &c.* quod testimonium pro mea sententia postea expendam.

8 Posse respondere Deum immediatè concurrentem ad operationem vitalem sine specie concurrere aliquando supplendo vices speciei propriæ, vel obiecti immediatè concurrentis, & tunc operationem ab illo simul cum potentia immediatè productam, esse intuituam; aliquando verò concurrere supplendo vices specierum alienarum, & tunc operationem abire in abstractuam. Hæc solutio parum præstat in mea sententia, quæ operationem vitalem in termino identificato cum actione constituit, iuxta quæ operatio quæ procedit à Deo sine speciebus, neque ab speciebus propriis, neque alienis procedere potest: ergo non dicitur Deus supplere vices specierum propriarum, vel alienarum, ex eo, quod producat effectum illum, quem ipsæ species sint producturæ: ergo ex hoc capite non poterit Deus dici supplere potius vices harum specierum, quam illarum. Restat ut dicatur Deus supplere vices harum specierum, v.g. propriarum, quia producit speciem expressam, etsi distinctam ab illa, quam produceret propriæ speciei, tendentè tamen in obiectum eodem modo, ac tenderet alia operatio producta à propriis speciebus. Quod si speciem expressam produceret tendentem eodem modo in obiectum, in quod tenderet alia speciebus alienis producta, diceretur supplere vices specierum alienarum. Admitto totum, quod dat solutio, & nondum meo argumento solutionem habeo. Species expressa, siue producta à Deo tantum, siue ab speciebus propriis, potest dici intuituæ, quia respicit obiectum certo quodam modo comuni speciei expresse productæ ab impressis propriis speciebus, & alteri specie expresse, in cuius productione dicatur Deus supplere mu-

nus speciei impressæ, quem modum non haberet species expressa producta ab alienis speciebus: ergo ratio intuitionis, & abstractionis consistit formaliter in hoc speciei modo respiciendi obiecta; de hoc inquiri, quid sit? quid habeat peculiare modum respiciendi obiectum intuituæ, quod non habeat abstractuæ operatio? & quid habeat modus respiciendi abstractuæ, quod non habeat intuituæ operatio? Locum habet hæc obiectio, etiam si tota operatio in qualitate consisteret, quia licet tunc eadem, quæ producit ab speciebus, posset produci à Deo, ratio formalis intellectionis non esset ipsa productio, sed terminus, in quo consisteret ratio intellectionis, sensationis, vel internæ, quia hæc esset extrinseca, & distincta à termino: ergo tota ratio intuitionis, vel abstractionis in ipsa qualitate consisteret, & non in modo, quo qualitas illa producta constituitur operatio intuituæ, vel abstractuæ obiecti.

S. II.

Propria Sententia.

10 **D**ostè aduertunt nostri Lusitani lib. 2. de anima. c. 6. q. 3. art. 1. appellationem hanc intuituæ visiois non fuisse notam antiquis Philosophis, sed tantum inter Doctores Scholasticos inueniri, ex quibus Greg. in 1. dist. q. 2. art. 1. & Scotus quodlib. 6. art. 1. volunt nomen hoc delirum fuisse ex testimonio Pauli 1. ad Corinth. 13. *Videmus nunc per speculum in enigmate, tunc autem facie ad faciem, &c.* ubi visionem beatificam, quam omnes Doctores, & Ecclesiæ Patres intuituam vocant, explicat per hoc quod est esse facie ad faciem, & reliquis operationes non intuituæ distinguit per rationem ænigmati, illasque ænigmatas appellat. Ex quo testimonio potissimum debet sumi fundamentum ad distinguendam operationem intuituam à non intuituam. Visionem hanc eleganter describunt idem Combricensis ex Scoto, Ferrar. & Dur. ibi relatis, his verbis: *Notitia rei presentis est, id est cognitio, quanta rem ænigmatas per eam teneatur presentia obiecti in se, & ex vi ipsius cognitionis, non verò quæ aliunde comprobetur.* Asseruntque communi consensu notasse Anselmum, Hugonem, Magistr. D. Thom. Greg. Palud. aliosque Doctores visionem intuituam oportere esse immediatam, ita videlicet, ut res non percipitur in alio cognito, sicuti cognoscitur Cæsar in sua statua, etenim per visionem intuituam concipitur res in se, quod esse non potest, cum res in alio prius visio cognoscitur.

Ex his, quæ Doctores tradunt de visione intuituæ possemus illam definire: *cognitio obiecti in se*: & abstractuam: *cognitio obiecti in alio*. Verumtamen hæc definitio, si maiorem lucem non accipiat, adhuc mihi difficilis est, quia in communi sententia Theologorum Deus se ipsum cognoscit non solum in se sed etiam in creaturis tanquam in obiecto prius cognito, & tamen durum est asserere cognitionem, quæ Deus se ipsum in creaturis cognoscit non esse intuituam, sed abstractuam: insuper contra descriptionem, quam Paulus insinuat de visione abstractuæ, quam appellat ænigmatas, visionem enim, quæ intuitu non est, dicit esse per ænigma, quis autem dicit Deum se ipsum in creaturis per ænigma cognoscere? Deinde Deus æquè clarè, æquè perfectè cognoscit se ipsum, quando se ipsum in creatura cognoscit, ac quando se ipsum immediatè cognoscit: ergo æquè intuituè se cognoscit per utramque cognitionem; quando enim quasi excitatus, & determinatus à cognitione creaturæ, ad se ipsum cognoscendū se conuertit, non mendicat specificationem, neque determinationem cognitionis à creatura determinante, sed à se ipso, & ab obiecto increato, quod respicit infinitam perfectionem non solum quæ Deus seipsum, sed etiam creaturam cognoscit; neque minus facie ad faciem se intuetur determinatus à creatura, quam cum à se ipso determinatur, prius se, quam creaturam aliâ visione directâ præcognouerit; quæ ratio mihi magni ponderis est, ne dicam visionem, quæ Deus se ipsum in creatura tanquam in obiecto determinate cognoscit, non esse cognitionem intuituam. Idem dico de cognitione, quæ Deus creaturas in se ipso, vel in suo decreto libero cognoscit, quæ æquè penetratiua est creaturarum cum illa, quæ Deus easdem creaturas primariò, & in se ipsis cognouit. Addo non posse dici visionem, quæ Beati in obiecto vident creaturas possibiles, vel existentes, si verum est illas ex vi visionis videre, propriè non esse intuituam, quia nulla alia visione directâ vilis intellectus creatus perfectiùs, & penetrabilius potest